

САМОУБИЙСТВОТА ЧРЕЗ УДАВЯНЕ В ОБЛАСТ ПЛОВДИВ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2000 – 2009 ГОД.

М. Балтов

Key words: suicides, drownig, chronobiology

Самоубийствата са сериозен проблем на съвременното общество (1,5,8,14). Все по-ясно очертаващата се тенденция за нарастване на броя им изважда на преден план проблема с тяхната превенция. Важен момент за решаването на този проблем е изучаването на използваните суицидни способности.

Самоубийствата чрез удавяне не са широко разпространени в света и Р. България, но подробното им изучаване, би обогатило превенцията им (10,14,15).

Хронобиологичните изследвания на самоубийствата у нас са непълни и противоречиви и засягат предимно сезонността им (6,9,11,12,13).

ЦЕЛ НА НАСТОЯЩАТА РАБОТА е изучаване на съдебномедицинските, социалните и хронобиологичните особености на самоубийствата чрез удавяне.

Материал и метод

При проучването са използвани историческия и статистическия методи за изследване в медицината (3,4). Необходимите данни са извлечени от съдебномедицинските експертизи направени в катедрата по Обща и клинична патология и съдебна медицина при МУ – Пловдив и Отделенията по съдебна медицина към УМБАЛ „Св. Георги“ ЕАД и МБАЛ „Пловдив“ АД гр. Пловдив.

*Катедра по Обща и клинична патология и
Съдебна медицина,
Медицински Университет – Пловдив*

Suicide by drowning in the Plovdiv region for the period 2000 – 2009

M. Baltov, MD

This is a study of suicides by drowning in the Plovdiv region; in 2000 – 2009 they amounted to 2.58% of all suicides. The study indicates highly variable dynamics with tendency to decrease of their quantity over the years and a slight increase at the end of the period. A characteristic feature of this way of suicide is the equal number of male and female suicides, the greatest part of which are committed by residents of towns and cities and with higher relative share of people in active working age, 45 – 64 (41,67%±10,06%). Chronobiological studies found that the risk periods for suicide by drowning are the spring, April, the first ten days of the month and Monday.

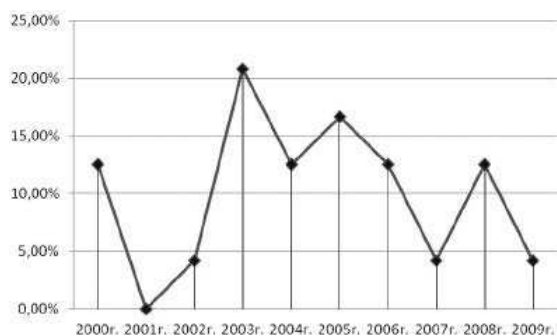
Резултати

През наблюдавания от нас период в областта са регистрирани 24 случая на суициди, извършени по този способ, което представлява $2,45 \pm 0,50\%$ от всички такива.

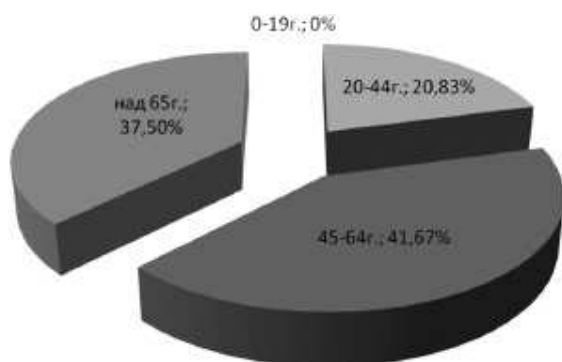
Динамиката на суицидите, чрез удавяне през годините е променлива (фиг. 1).

Броят на суицидантите от двата пола е равен – по 12 души. Средното съотношение между мъжките и женските самоубийства е 1,0:1,0. През различните години това съотношение се променя и само през 2005 год. се изравнява със средното.

Разпределението на суицидантите по възрастови групи според класификацията на СЗО е представено на фигура

Фиг. 1. Динамика на суицидите чрез удавяне през периода 2000–2009 год. в проценти

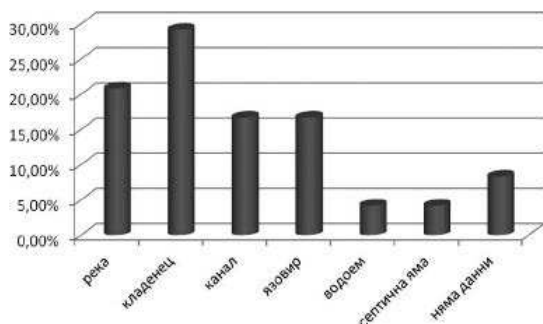

Фиг. 2. Разпределение на удавилите се суициданти по възрастови групи

2. Средната възраст на удавилите се суициданти е $57,83 \pm 3,15$ год., $S_x = 14,83$; $t = 3,9$; $Pt < 0,001$; $F = 9,26$; $P < 0,01$.

Градски жители са $66,67 \pm 9,62\%$ от суицидантите, а живеещите на село са $33,33 \pm 9,62\%$.

Удавенията се извършват в достъпни водоеми – кладенци, реки, канали, язовири и др. (фиг. 3).

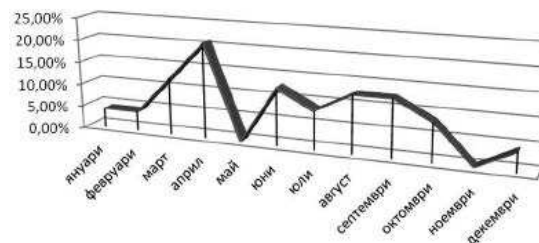

Фиг. 3. Място на извършване на суицидите

При всички удавили се суициданти е установена вода в трахеята и бронхите. При 40,91% от тях се открива дребно мехурчеста пяна пред устата, а при 45,45% такава пяна пред носа. При 13,64% от

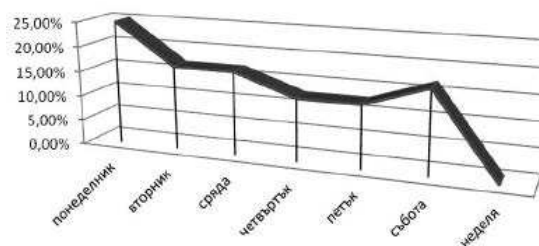
удавилите се наблюдава и мацерация на части от кожата.

Нашето проучване установи, че най-много удавения има през месец април (фиг. 4).

Фиг. 4. Разпределение на суицидите чрез удавяне по месеци

Денят от седмицата, в който се отбелязва пик на удавенията е понеделник (фиг.5).

Фиг. 5. Разпределение на удавенията през дните на седмицата

Обсъждане на резултатите

Малкият относителен дял на суицидите извършени чрез удавяне, вероятно се дължи на географското положение на областта. В заобикалящите ни страни, за които има данни, този вид самоубийства са в границите от 0,42% в Р. Румъния, до 4,70% в Словения (14). В Маями, Флорида, (САЩ) през периода 1980 – 1984 год. техният дял е 4,5% от всички суициди (16).

Динамиката на удавенията е флуктоиращ с максимум през 2003 год., след което се редуват понижения и повишения. Тази тенденция не се нарушава и през следващата 2010 год. когато отново се отчита повишение. Само през 2001 год. не е регистриран случай на самоубийство от този тип.

По-голямата част от самоубийствата се извършват от лица от мъжки пол. При способа удавяне обаче в някои страни доминират жените. Така е в някои страни от Балканския полуостров, където съотношението между мъжките и женски суициди е 0,88:1,00 за Сърбия и 0,69:1,00 за Словения. В Хърватия това съотношение е 2,13:1,00, а в Маями е 1,41:1,00 (14, 16). Установеното от нас равенство в броя на суицидите извършени от двата пола е в унисон с цитираните данни.

В област Пловдив не са регистрирани суициди от този вид извършени от деца и юноши. Най-много удавяния са извършени от лица на средна възраст (45 – 64 год.), а всеки пети такъв суицид е извършен от млади хора (20 – 44 год.). Общо около 2/3 от удавянията са извършени от лица в трудоспособна възраст. Средната възраст на удавилите се суициданти в област Пловдив се отличава от цитираната в литературни източници възраст от 43 – 47 год., което по всяка вероятност се дължи на големия относителен дял на лицата в напреднала и старческа възраст.

Местоживеенето на удавилите се самоубийци се доближава до разпределението на населението от областта по градове и села. Това вероятно е свързано и с разпределението на водоемите в областта и лесната им достъпност.

Най-голям е броят на удавилите се в кладенци и реки и по-малък на тези - в язовири и канали. Има и един случай на суицид извършен в септична яма. Местата, които избират живеещите в града жени са най-вече реките Марица, Стряма, Въча и Карловска река. Жените живеещи на село използват различни водоеми. Предпочитаните от мъжете места за извършване на самоубийство са кладенци или язовири.

Всички удавили се суициданти са починали от кислороден глад, причинен от нахлуване на вода в трахеята и бронхите. Тези наши констатации не се различават от посочените в литературата.

Факторите на околната среда оказват различно влияние върху количеството на суицидите извършени по различни способности. Изследвания проведени у нас и в чужбина отчитат пик на общия брой суициди през пролетта и през месец май (7,11,12). Нашето проучване установи, че удавянията се извършват най-вече през пролетта и лятото, което частично се доближава до посоченото в литературата.

Най-много самоубийства от този вид се извършват през месец април. През зимните месеци декември, януари и февруари има регистриран по един суицид, докато през месеците май и ноември няма отбелязани такива. Тези данни показват, че различните суицидни способности се влияят по различен начин от факторите на околната среда.

Денят от седмицата, през който има регистрирани най-много удавяния е понеделник. В неделя няма отбелязани суициди от този тип. През останалите дни от седмицата те са почти равномерно разпределени.

Разпределението на удавянията по дати от месеца, групирани по десет показва, че от първо до десето число се извършват 47,83% от удавянията, в средата на месеца силно намаляват до 13,04% и през последната десетдневка отново нарастват до 39,13%.

Изводи

1. Суицидният способ удавяне е слабо разпространен в област Пловдив, тъй като само 2,6% от суицидите са извършени така.
2. Броят на суицидантите от двата пола е изравнен и съотношението между тях е 1,0:1,0, което е изключение от сравнение, другите суицидни способности.
3. Средната възраст на удавилите се суициданти е 57,83 год.
4. Най-много удавяния са извършени в кладенец или река, поради тяхната лесна достъпност. Жените пред-

почитат реките, докато при мъжете предпочитани са кладенците.

5. При всички суициданти, за които има данни са установени характерните за удавяне белези – вода в трахеята и бронхите, а в някои от случаите – дребно мехурчеста пяна около устата или носа.
6. Рискови за извършване на суицид чрез удавяне са топлите сезони, месец април и първата десетдневка на всеки месец.

Литература

7. Ангелова В. Регионален анализ на самоубийствата в Европа, Сборник доклади от седмия национален конгрес по медицинска география, с международно участие, С. 2006, с. 103 – 110.
8. Ванев П. Социалната промяна и опитите за самоубийство чрез самоотравяне, Преходът в България през погледа на социалните науки, с. 1997, Академично издателство “Проф.М. Дринов”.
9. Димитров И. Основи на научните проучвания в медицината, Методика и методология, Медицинско издателство Е Т “Васил Петров” Пловдив, 2007.
10. Димитров И. Медицинска статистика „Пигмалион”, Пловдив, 1996
11. Ерменов Б. Самоубийството, в Социология на отклоняващото се поведение, съставител Г. Фотев, “Просвета”, С, 2005; 107-148.
12. Маджирова Н. Хронобиологични аспекти на психиатрията. Пловдив, „Полиграфия” 1995; 5-15.
13. Маджирова Н. Димитров Б. Н. Семерджиева М. Стефанов Р. Петрова Н. Хронобиологични и биометеорологични проучвания на самоубийствата и опитите за самоубийство. „Хронобиология и биометеорология в Българската медицина”, Пловдив, „Макрос” 2001: 87-97.
14. Миленков К., Цонева – Пенчева Л. Относно самоубийствата в България и основните насоки за суицидопревенция, Съвременна медицина, XLV, 1994, №1, с. 3-8.
15. Милев В., Монов А., Михов Д., Симеонова Р. Опити за самоубийства и геомагнитните бури, Неврология, психиатрия и неврохирургия, 1982г, С XXI, 3, с. 197-203.
16. Радойнова Д. Я. Колев, Е. Каишева, М. Балтов; Съдебномедицинска експертиза на удавянията в области Варна, Габрово и Смолян. В сборник материали от научно-практическа конференция с кръгла маса на тема: „80 год. водноспасителна служба в гр. Варна; 2008г.: 63-68.
17. Спасова З. Влияние на времето и климата върху самоубийствата. „Проблеми на географията”, 2000, 3-4: 78-97.
18. Цонева – Пенчева Л. Опити за самоубийство и злоупотреба с токсични вещества, Хигиена и здравеопазване, XLV, 2001, №2-3, с 53-55.
19. Цонева Пенчева Л., Вуков М., Дикова К. Самоубийства и опити за самоубийства в Република България: демографски, социално – психологически и метеотропни фактори, Реценстор, III, 2006, №4, с 54-62.
20. Ajdacic – Gross V. Killias M. Hepp U. Gadola E et al.; Changing times: a longitudinal analysis of international firearm suicide data. Am. J. Public Health, 2006, 96, 1752-5.
21. Azmak D. Suicide in Trakya region, Turkey, from 1984 to 2004. Med Sci Law. 2006, 46 (I): 19-30.
22. Copeland AR. Suicide by Drowning. Am. J. Forensic Med. Pathol. 1987 : 8 (1):18-22.

Адрес за кореспонденция:
д-р Марин Балтов, д.м.
Медицински Университет – Пловдив,
Катедра по Обща и клинична
патология и Съдебна медицина,
УМБАЛ “Св. Георги” ЕАД,
Отделение по Съдебна медицина,
бул. “Васил Априлов” №15а,
4000 гр. Пловдив, България
e-mail: dr.baltov@abv.bg